

87-літня історія утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

10-річний Хорас восени 2015 року їсть гарбуз на святі Хеллоуїна. Фото: Київський зоопарк

Вступне слово від редакції: за межами України мало що відомо про історію утримання слонів у Київському зоопарку, а публікацій взагалі майже не знайти. Саме тому ми дуже вдячні директорові зоопарку пану Кирилу Трантіню за проведене дослідження цієї теми та надання дозволу на публікацію результатів його роботи з рідкісними фотографіями у журналі ElefantenMagazin.

Друга світова війна, політичні потрясіння напередодні розпаду Радянського Союзу, а пізніше і в Україні, а також зміни в зоопарковій політиці призвели до того, що в архіві зоопарку немає повної, докладної документації з утримання слонів. У деяких випадках спостерігаються також протиріччя або відмінності у даних з інших джерел, наприклад, згідно з попередніми публікаціями слони начебто були передані Київському зоопарку, але таку передачу навряд чи можна довести через відсутність власних підтверджуючих документів, а факт прибуття тварин до Київського зоопарку взагалі залишається не доведеним. Якщо трапляються неясності або відхилення від попередніх публікацій Європейської групи «Слон» та інших авторів (наскільки вони нам відомі), ми будемо зазначати це під час розповіді про відповідних тварин. Інформація про двох слоних, про перебування яких у Київському зоопарку за результатами проведеного дослідження неможливо знайти жодних доказів, підсумована у післямові.

Надалі директор Кирило Трантін познайомить вас із 12 (6,6) слонячими персонажами, супроводжуючи свою розповідь історичними фотографіями, які мешкали в Київському зоопарку з 1929 року і були важливими персонами для нього та для відвідувачів.

Кирило Трантін, Генеральний директор Київського зоопарку

На початку листопада 2015 року агентство Reuters – одне з найвпливовіших інформаційних агентств у світі – випустило відеоролик про святкування Хеллоуїна у Київському зоопарку.

Очевидно, що це відео істотно відрізняється від попередніх інформаційних випусків західних ЗМІ про сучасний стан Київського зоопарку. Оскільки на відео зсередини показані вольєри, оснащені різноманітним обладнанням, та тварини із їхньою природною поведінкою.

Україна останнім часом кардинально змінилася. У 2014 році Віталій Кличко став новим мером Києва. У цьому ж році автор цього звіту Кирило Трантін став новим директором Київського зоопарку.

Він має багаторічний досвід роботи у різноманітних сферах зоопарку та пройшов стажування в зоопарках у європейських містах, таких як Берлін, Мюнхен і Будапешт. Крім того, автор також є сертифікованим опікуном слонів.

Цей факт пояснює його особистий ентузіазм щодо розвитку зоопарку у Києві. Автор сподівається, що це стане початком щасливого нового розділу в 87-річній історії утримання слонів у зоопарку української столиці. У 2016 році зоопарк відзначив своє 107-річчя. Перший слон зоопарку, точніше азіатська слониха Мері, прибув до Києва у 1929 році.

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

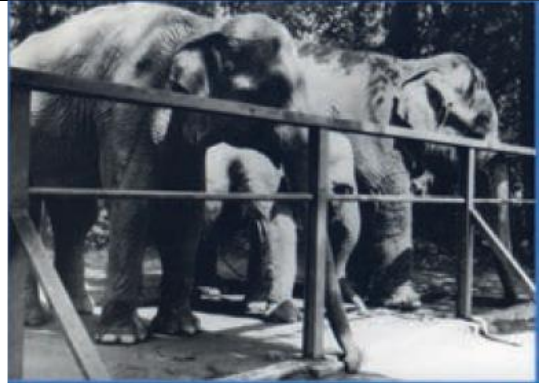
Утримання слонів до 1945 року

0,1 Азіатський слон Мері

Мері – це дика тварина з Індії. У Київському пугівнику по місту від 1930 року (Федор Ернст) згадується: «У кінці саду у достатньо великому приміщенні з відкритою територією живе наймогутніший екземпляр наземного ссавця – слониха Мері. Ця 11-річна тварина потрапила до Києва всього рік тому». [1]

Очевидно, що умови утримання у той час істотно відрізнялися від сучасних, а вольєри для слонів не відповідали біологічним потребам тварин. Тому під час перебування в Київському зоопарку Мері утримувалася без побратимів, що було широко поширено в той час.

Існує достовірне свідчення того, що Мері була доставлена до зоопарку Кенігсберга (нині Калінінград) під час німецької окупації України під час Другої світової війни, а потім вбита вермахтом під час відступу від Червоної армії в кінці війни [2]. Крім того, на фото із зоопарку Кенігсберга, яке було зроблено протягом зазначеного періоду, зображено трьох слонів, один з яких дуже імовірно і є Мері [3].

Зверху: надзвичайно цікаве фото-підтвердження перебування Мері у зоопарку Кенігсберга, зроблене між 1942 і 1944 роками. Мері знаходиться праворуч, поруч зі слонихами Катенька (посередині) та Дженні III (справа наліво).
Фото: Архів фотографій Ostpreußen, www.bildarchiv-ostpreussen.de

Зліва: Перша слониха Київського зоопарку, Мері, у 1935 році. Фото: Київський зоопарк

Знизу: Азіатська слониха Люсія з опікуном. Фото: Київський зоопарк

0,1 Азіатський слон Люсія

Відразу після війни в Київському зоопарку вже був новий слон Люсія. Вона була прийнята 18.07.1945 року від Торгової організації тварин Центрального Московського зоопарку тодішнього Радянського Союзу.

Люсія, як це було звичним у той час, швидше за все, вчила різні циркові трюки шляхом безпосереднього контакту. У 1946 році в журналі «Україна» було написано: «Гордістю зоопарку є слон Люсія, яка прибула до Києва 18 липня 1945 року. Вона дуже розумна тварина і вихована, як собака. Люсія артистично балансує на брусі, піднімає задні та передні ноги на висоті і піднімає вперту колоду. Навколо вольєра завжди лунає сміх відвідувачів» [4].

Лише через десять років після прибуття Люсія отримала компанію – уже дорослого самця. Вона прожила у Київському зоопарку 24 роки і померла в червні 1969 року у віці 50 років

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

На цій сторінці:
Три фотографії 1957 року

Зверху зліва: Люсія (л.) та Бейбі знайшли спільну мову. На передньому плані можна побачити ряд цвяхів, які повинні були забезпечити наявність осушувальної канави перед слонами. Бар'єр була замінено пізніше

Фотографія посередині: Слон-самець Бейбі був вражаючою твариною

Фотографія знизу: дитинчата Раві (л.) і Шаші утримувалися в бічному вольєрі і не спілкувалися з дорослими.

Фотографії: Київський зоопарк

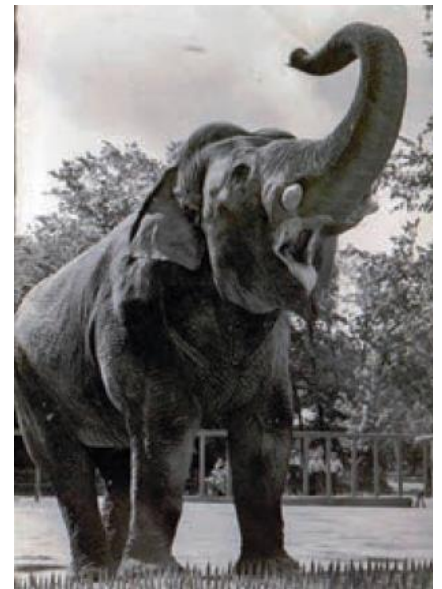
1,0 Азіатський слон Бейбі

За даними зоопарку, слон-самець Бейбі прибув до зоопарку 05.09.1954 року [5]. Інші джерела вказують іншу дату прибуття – 28.08.1954 [6]. Він народився у 1932 році на Цейлоні, теперішній Шрі-Ланці. Імпортований через Хагенбек у 1933 році, того ж року він прибув до Празького зоопарку. Звідти у 1951 році він потрапив до зоопарку міста Ленінград (сьогодні: Санкт-Петербург) після проміжної зупинки в Центральному Московському зоопарку.

Бейбі та Люсія дуже добре уживалися і утримувалися разом протягом 6 років. На жаль, Бейбі помер у червні 1960 року у віці всього 28 років.

На знімку можна побачити бар'єр для відвідувачів, який використовувався у той час у багатьох зоопарках, у вигляді кількох рядів цвяхів, які повинні були забезпечити наявність осушувальної канави. Пізніше через ризик травмування ця непридатна система була замінена.

З 1956 по 1960 рр. у Київському зоопарку одночасно утримувалися чотири слони: Люсія, Бейбі та двоє дитинчат Шаші і Раві. Ця молода пара слонів була подарунком радянським дітям від прем'єр-міністра Індії Джавахарлала Неру.

1,1 Азіатські слони

Шаші і Раві

Самцеві Раві і самці Шаші на момент прибуття до зоопарку 15.07.1956 року було близько 2 років. Вони приїхали до Києва з Одеського зоопарку, де вони прожили 11 місяців. Вони не утримувалися разом із двома дорослими слонами Люсія і Бейбі, а знаходилися у бічному вольєрі.

На жаль, два новачки померли порівняно рано. Самці Шаші було всього 7 років і вона померла у червні 1961 року. Самець Раві прожив 15 років і помер у червні 1969 року. Причина смерті обох слонів невідома

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

1971 - 2010

1,0 Азіатський слон Карат

Після двох років без слонів із листопада 1971 року по травень 1977 року в Києві доглядався слон Карат. Він був нащадком пари слонів, що живуть у Московському зоопарку 1,0 Шанго та 0,1 Молі, і народився 25.08.1952. Звідти він прибув до Києва після перебування у Радянському державному цирку (куди він майже у трирічному віці був переданий із Москви у 1955 році) та Алматинському зоопарку (прибуття 03.09.1966). На знімку можна побачити сходи до басейну, а слон балансує на бортику басейна. У травні 1977 року Карат був переданий у зоопарк Миколаєва, де він помер 17.05.1993 через хворобу печінки.

Карат балансує на бортику басейна. Фотографія: Київський зоопарк

1,1 Азіатські слони Франка і Бой

10 жовтня 1972 року 2-3-річна самка Франка з Великої Британії (жила там з червня 1970 року у зоопарку Фламінголенд, Мальтон) прибула у Київ після проміжної зупинки у Центральному Московському зоопарку (торгівля тваринами). Незабаром після цього з'явилося й дитинча – самець Бой. Обидва слони важили близько 400 кг кожний і добре ладнали один з одним.

Як і Карат та інші слони зоопарку в попередні роки, Бой ще дитинчам протягом деякого часу утримувався в цирку. У попередніх публікаціях та документаціях Європейської групи «Слон» зазначається наступна дата прибуття Боя до Києва – 08.08.1972 року [7]. Проте, за результатами недавніх інтенсивних досліджень у Київському зоопарку ця дата є помилковою, а обґрунтованою датою згідно з наявними документами є 07.12.1972 року [8]. Запис у документації Київського зоопарку про те, що Бой народився у 1970 році у зоопарку Ростка, також не відповідає дійсності. У зоопарку Ростка з самого початку утримання слона у 1960 році і до кінця

Бой (л.) і Франка ще як дитинчата, приблизно початок/середина 1970-х років. Фотографія: Київський зоопарк

2013 року не було дитинчат через брак сексуально зрілих самців. Крім того, колишнім працівникам зоопарку нічого невідомо про перебування дитинчати самця слона у період 1970-1972 років [9]. Проте Бой прибув до зоопарку транзитом через колишню НДР.

Часто дитинчат в Азії забирали від матері в неволю у віці від 3 до 4 років для. Але з Боєм це сталося вже близько в 2 роки, а з Франкою лише у кілька місяців. На той час недостатня підготовка опікунів у Києві призвела до перегодовування тварин, і Франка померла вже 22.05.1978 року.

Цікавою є фотографія, на якій за даними зоопарку зображені Бой і ще дуже молодий Бама (див. наступну сторінку) на початку 1980-х років. На думку Європейської групи «Слон», більш імовірно, що знімок було зроблено на початку 1970-х років і на ньому зображений слон Карат, який через подвійну огорожу контактує з одним із дитинчат – найімовірніше, Боєм

Бой (п.) і Бама (1980-ті) або Карат (п.) і Бой у 1970-х роках? Зовнішність і співвідношення розмірів вказують на останнє. Фотографія: Київський зоопарк

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

Фотографії на цій сторінці:

До цього часу єдиний успіх розведення у Київському зоопарку

Фотографія зверху: Розплідча пара Бама (спереду) і Бой протягом 1980-х років. Зверніть увагу на співвідношення розмірів тварин та виступи бивнів з обох боків у самця. Ви можете побачити сходи, які ведуть до басейну.

Фотографія знизу: До цього часу єдиний нащадок у зоопарку – слоненя чоловічої статі Кий. На тлі ноги дорослої тварини, ймовірно, матері.

Фотографія посередині: Кий виходувався штучно. На знімку його годує опікун Прасковія Ласун

0,1 Азіатський слон Бама

10 жовтня 1981 року 7-річна самка Бама приїхала до Київського зоопарку як супутниця Боя. Бама була колишнім цирковим слоном. У 1974 році вона народилася у дикій природі і перебувала в державному цирку після імпорту в 1978 році. Після прибуття до Києва Бама мала проблеми зі здоров'ям системи опорно-рухового апарату. Незважаючи на ці проблеми, у віці близько 9 років вона була успішно запліднена Боем, що призвело до народження дитинчати чоловічої статі 23.05.1985 року. На знімках, що датуються 1980-х роками, можна побачити, що у Боя спочатку були звичайні бивні. Він зламав їх протягом багатьох років під час «обробки» свого середовища існування.

1,0 Азіатський слон Кий

У рік першого і до цього часу єдиного народження слоненяти у Київському зоопарку місто Київ святкувало 1500-річчя свого заснування, що сприяло вибору імені Кий для дитинчати.

Кий, Щек і Хорив разом зі своєю сестрою Либідь вважаються легендарними засновниками Києва. Легенда розповідає про братів, які заснували місто на пагорбах над Дніпром і назвали його на честь старшого брата Кия («Київ», «Місто Кия», давньоруською та українською: Київ).

Грудне вигодовування викликало проблеми у матері Бама. Кий був дуже маленьким новонародженим і ледве міг дістати материнських сосків, через що маленьке слоненя не набирало достатньої ваги. Мати намагалася нахилитись над ним, щоб зменшити відстань, але тільки штовхнула його на землю. У результаті відповідальні особи вирішили годувати дитинча молозивом і знежиреним молоком з місцевих молочних підприємств. Слоненя успішно штучно годували заступник директора зоопарку Раїса Кравченко та експерт з тварин Прасковія Ласун аж до передачі.

24.11.1986 року Кий у віці 18 місяців був переданий до Тбіліського зоопарку, де він помер у грудні 1987 року. Точна дата смерті та причини смерті нам невідомі. Проте, у віці 3 років порівняно часто вмирають штучно вигодовані тварини [10].

Його матері Бамі було лише 15 років, вона померла в Києві 04.03.1989 року. Попередні дані щодо того, що Баму також було передано в Тбілісі у 1986 році, не підтвердилися [11].

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

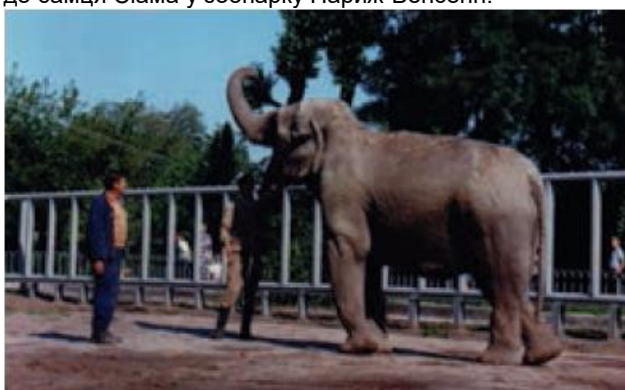
0,1 Азіатський слон Дірндль

Сучасна історія утримання слонів починається в Київському зоопарку через кілька років після оголошення незалежності країни в серпні 1998 року. З Мюнхенського зоопарку до столичного зоопарку України приїхав 32-річний Дірндль 1966 року народження. Ймовірна дата прибуття 07.08.1998 року [12]. на той час Київський зоопарк вже був членом Європейської асоціації зоопарків і акваріумів (ЕАЗА). Протягом попередніх років територія перебування слонів була у межах бар'єрів, які найчастіше були захищені рядами цвяхів, що раніше часто використовувалося, трубчастими сталевими огорожами, щоб мінімізувати ризик травмування.

У 1968 році Дірндль разом із 4 побратими був завезений компанією Руде до Рурзького зоопарку Гельзенкірхена, куди вона прибула 16.07.1968 року та мала висоту в спині 144 см [13]. 08.08.1968 вона приїхала до Мюнхенського зоопарку Хеллабрунн. Пізніше, через 3 десятиліття, з 06.05.1997 року по 10.10.1997 року вона прибула із метою розведення, яке виявилось невдалим, до самця Сіама у зоопарку Париж-Венсенн.

Дірндль вивантажується. Фотографія: Архів Р. Мюллера

Безпосередній контакт із Дірндль. Фотографія: Київський зоопарк

Враховуючи їх вік, ці зусилля були скептичними з самого початку. Крім того, Сіам у той час мав серйозні проблеми зі здоров'ям і помер у вересні 1997 року. У Мюнхенському зоопарку Дірндль завжди мала проблеми з іншими самками в групі, саме тому для неї шукали нове місце. Київський зоопарк був запропонований як варіант для Дірндль.

За 32-річною самкою доглядав опікун тварин Роберт Мюллер, який зараз є наглядачем в Мюнхенському зоопарку Хеллабрунн. До того, як вона приїхала до Києва, вона виконувала деякі команди російською мовою. Це значно полегшило здійснення догляду, особливо за ногами, оскільки Дірндль раніше лише виконувала вербальні команди німецькою мовою

Слони у Київському зоопарку – Частина 1: 1929 – 1969

Вид	Стать/Ім'я	Народження / Походження	Дата / Подія	Вік
Е.м.	0,1 Мері	бл. 1918, дика природа, Індія	бл. 1918 народження	11 р. 23 р. 26/27 р.
			бл. 1929 імпорт і передача до Київського зоопарку, СРСР 12/1941	
			передача до зоопарку Калінінграда, СРСР бл. 1944/45 смерть - застрелена солдатами вермахту	
Е.м.	0,1 Люсія	бл. 1916, дика природа	бл. 1916 народження	29 р. 53 р.
			18.07.1945 передача до Київського зоопарку з міжнародного Центрального Московського зоопарку, СРСР (торгівля тваринами) бл. 06.1969 смерть – причина невідома	
Е.м.	1,0 Бейбі	бл. 1932, дика природа, Шрі-Ланка	бл. 1932 народження	1 р. 1 р. 19 р. 19 р. 22 р. 28 р.
			1933 Імпорт, Хагенбек, Гамбург	
			17.07.1933 Передача до Празького зоопарку, ЧР	
			28.08.1951 передача до міжнародного Центрального Московського зоопарку, СРСР (торгівля тваринами)	
			10.09.1951 передача до зоопарку Ленінграда, СРСР 05.09.1954 передача до Київського зоопарку, СРСР. Відповідно до інших джерел, прибуття 28.08.1954	
бл. 06.1960 смерть – причина невідома, можливо сепсис				
Е.м.	1,0 Раві	бл. 1954, дика природа, Індія	бл. 1954 народження	1 р. 2 р. 15 р.
			21.08.1955 імпорт до Одеського зоопарку, СРСР 15.07.1956 передача до Київського зоопарку, СРСР	
			бл. 06.1969 смерть – причина невідома	
Е.м.	0,1 Шаші	бл. 1954, дика природа, Індія	бл. 1954 народження	1 р. 2 р. 7 р.
			21.08.1955 імпорт до Одеського зоопарку, СРСР 15.07.1956 передача до Київського зоопарку, СРСР	
			бл. 06.1961 смерть – причина невідома	

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

Перебування разом із Боем, який на той час впродовж майже 26 років проживав у Києві, було позитивним із самого початку. Спочатку тварини утримувалися окремо в сусідніх вольєрах із можливістю бачити, нюхати і торкатися одна одну. З першого дня слони позитивно відреагували один на одного і вступили в безпосередній контакт. Бой навіть намагався перелізти через розділяючу решітку і таким чином передчасно добратися до свого нового партнера. Потім огорожуючу решітку було піднято [14].

Після такої соціалізації вони обидва жили мирно. Вони проводили багато часу разом, і не виникало жодних проблем чи конфліктів під час догляду або годування.

Зображення на цій подвійній сторінці: Дірндль і Бой на етапі об'єднання у серпні 1998 року.

Фотографія зверху: Контакткування через огорожу.

Фотографія посередині: Бой намагається перелізти через розділяючу огорожу. Потім огорожуючу решітку було піднято.

Фотографія знизу: Спарювання відбулося незабаром після об'єднання.

Фотографії на звороті: обидві тварини добре ладили одна з одною. Бивні слон значною мірою зламав пізніше. Фото: Архів Р. Мюллера

Незважаючи на те, що Дірндль двічі спарювалася з самцем, будь-які надії на нащадків Боя і Дірндль були оманливими. Окрім її віку, здоров'я Дірндль було слабким. Ветеринари виявили у неї серцево-судинні проблеми. Через цю хворобу два слони утримувалися окремо протягом подальших спільних років у Києві.

14.06.2002 року трапилася трагедія. Намагаючись скоротити шлях навколо вольєра і замість цього пройти наскрізь, Бой схопив опікуна і смертельно поранив його [15].

14.08.2004 року стан Дірндль погіршився. Ветеринари Київського зоопарку співпрацювали з фахівцями Хеллабрунна. Спочатку терапія дала позитивний результат. На жаль, одужання виявилось короточасним. 25.08.2004 року Дірндль померла. Незважаючи на проведений розтин, жодних причин смерті не відомо. З іншого боку, повідомлялося, що під час розтину було виявлено наявність значних дисфункцій, які також перешкоджали здатності розмножуватися і не є незвичайними для самок слонів, які не знаходяться в процесі розмноження протягом фертильного циклу свого життя.

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

Слони у Київському зоопарку, Продовження – Частина 2: 1971 – 2017

Вид	Стать/Ім'я	Народження / Походження	Дата / Подія	Вік
Е.м.	1,0 Карат	25.08.1952, Московський зоопарк (Шанго + Моллі)	25.08.1952 Народження в Московському зоопарку, СРСР 16.07.1955 Передача до державного цирку, СРСР (А. Корнілов) 03.09.1966 Передача до Алматинського зоопарку, СРСР 06.11.1971 Передача до Київського зоопарку, СРСР бл. 05.1977 передача до Миколаївського зоопарку, СРСР 17.05.1993 смерть – хвороба печінки	2 р. 14 р. 19 р. 24 р. 40 р.
Е.м.	0,1 Франка	бл. 1969, дика природа	бл. 1969 народження бл. 06.1970 Імпорт Мальтон, Фламінголенд, ВБ бл. 09.1972 передача до міжнародного Центрального Московського зоопарку, СРСР (торгівля тваринами) 01.10.1972 передача до Київського зоопарку, СРСР 22.05.1978 смерть – неправильне годування	1 р. 3 р. 3 р. 9 р.
Е.м.	1,0 Бой	бл. 1969, дика природа	бл. 1969 народження 1970 імпорт і передача до міжнародного Центрального Московського зоопарку, СРСР (торгівля тваринами) 1970 передача до цирку, СРСР 1972 передача до міжнародного Центрального Московського зоопарку, СРСР (торгівля тваринами) 07.12.1972 передача до Київського зоопарку, СРСР 26.04.2010 смерть – поганий загальний стан, отруєння?	1 р. 1 р. 3 р. 3 р. 41 р.
Е.м.	0,1 Бама	бл. 1974, дика природа	бл. 1974 народження бл. 1978 імпорт і передача до цирку, СРСР 08.10.1981 передача до Київського зоопарку, СРСР 04.03.1989 смерть – причина невідома	4 р. 7 р. 15 р.
Е.м.	1,0 Кий	23.05.1985 Київський зоопарк (Бой + Бама)	23.05.1985 народження – штучне годування 24.11.1986 передача до Тбіліського зоопарку, СРСР бл. 12.1987 смерть – причина невідома	1 р. 2 р.
Е.м.	0,1 Дірндль	бл. 1966, дика природа, Індія	бл. 1966 народження 1968 передача в Майсур, Індія 1968 імпорт Руе, Альфельд (торгівля тваринами) 16.07.1968 передача до зоопарку Гельзенкірхена, Н 08.08.1968 передача до зоопарку Мюнхен-Хеллабрунн, Н 06.05.1997 передача до зоопарку Париж-Венсенн, Ф 01.10.1997 передача до зоопарку Мюнхен-Хеллабрунн 07.08.1998 передача до Київського зоопарку, У 25.08.2004 смерть – причина ?	2 р. 2 р. 2 р. 31 р. 31 р. 32 р. 38 р.
Е.м.	1,0 Хорас	14.02.2005, Берлінський зоопарк (Анхор + Нова)	14.02.2005 народження у Берлінському зоопарку, Н 05.09.2009 передача до зоопарку Ростова-на-Дону, Р 05.06.2012 передача до Київського зоопарку, У живий	4 р. 7 р. 12 р.

87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

Смерть Дірндль призвела до виникнення сильного стресу у Боя. Щоб уникнути небажаної поведінки, доглядачі розробили спеціальну програму реабілітації для Боя. На той час Бою було 35 років.

Бой мав проблеми зі здоров'ям ще задовго до 2010 року. Різкі зміни в його життєвих умовах, включаючи незчисленні зміни доглядачів, безумовно, негативно вплинули на останній період його життя.

Бой помер 26 квітня 2010 року, незадовго до виповнення йому, ймовірно, 41 року. У той час він був одним з найбільших азіатських слонів у Європі.

Він важив приблизно 6 тонн, згідно вимірювань висота в спині становила 3,20 м. Слон-самець був гордістю і символом Київського зоопарку. Крім того, він був одним із улюбленців відвідувачів Київського зоопарку.

Несподівана смерть Боя також була трагічним наслідком існуючої в ті часи неможливості Київської міської адміністрації забезпечувати надання приміщень, які б відповідали потребам тварин, або надавати відповідної фінансування. Цей сумний досвід спонукав нове керівництво Київського зоопарку здійснити системні зміни в існуючому стані утримання тварин.

Фотографія зверху зліва: Бой у 2010 році, незадовго до смерті. Фотографія: Київський зоопарк

Фотографія зверху справа: Хорас у своєму переобладнаному вольєрі.

Фотографія: Т. Дюч

2010 - 2017

1,0 Азіатський слон Хорас

Через два роки після смерті «Боя» 05.06.2012 року із Росії із зоопарку міста Ростов-на-Дону до Києва прибув новий слон. Це був молодий самець Хорас, народжений у День святого Валентина у 2005 році у Берлінському зоопарку Фрідріхсфельде (14.02.2005). Спочатку 05.09.2009 він був разом зі зведеними братом і сестрою 1,1 переданий із Берліна до Ростова-на-Дону.

Відповідно до сучасних стандартів утримання тварин, у Київському зоопарку для молодого слона була проведена велика реконструкція існуючих приміщень. Обидва відкриті приміщення та критий вольєр були модернізовані. Відкритий вольєр було переобладнано. Металева огорожу встановили на величезні кам'яні блоки, які захищають (ще існуючі) ряди цвяхів і канаву, що одночасно забезпечує відвідувачам кращу оглядовість. Платформа також була перебудована.

Щоб захистити Хораса від сонця протягом спекотного літнього сезону,

2-х місячний Хорас із мамою Новою (п.) під час однієї з перших прогулянок у відкритому вольєрі Берлінського зоопарку, у супроводі самки Синтії (л.) із дочкою Синтою. Фото: Архів Г. Штацिका

у відкритому вольєрі було встановлено великий дерев'яний навіс. У будівлі було відновлено внутрішній відсік, додатково встановлено нове освітлення та обладнано підігрів підлоги. Також було змінено державні рамкові умови щодо обладнання будівлі.

Здається, Хорас наразі зараз дуже добре почувається, як це можна побачити на відео в YouTube про свято Хеллоуїна, коли йому сподобалося смакувати гарбузами.

У 2016 році відвідувачам пощастило побувати у Київському зоопарку влітку та мати можливість спостерігати за чудовими сюжетами, коли Хорас плаває у своєму басейні або його микють під душем доглядачі. Автор і сам полюбляє приймання душу. Душ одночасно є заняттям і практичним тренуванням для Хораса. Як ви бачите, не викликає жодних сумнівів, що не тільки Хорас отримує задоволення, приймаючи душ.

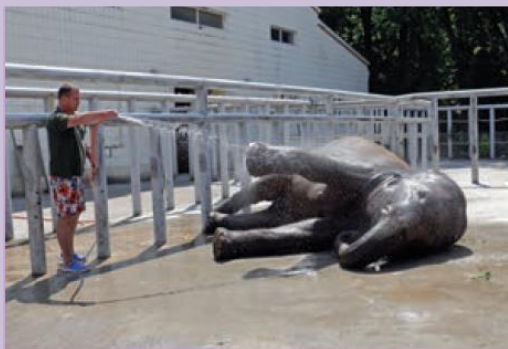
87 років утримання слонів у Київському зоопарку, Україна

Доповнення від редакції:

Умови утримання для 12 (6,6) азіатських слонів, зафіксованих у документації Київського зоопарку, були і залишаються незадовільними. Це підтверджується, коли людина порівнює їх із сучасними знаннями про соціальну поведінку інтелектуальних та чутливих хоботних тварин та у поєднанні з поточними знаннями про їх психічні та фізичні потреби.

Але, не зважаючи на певні просторові обмеження, в Києві докладаються зусилля для того, щоб запропонувати різноманітні і забезпечити зайнятість у повсякденному житті молодому слонові-самцеві Хорасу, який в даний час утримується окремо.

Недоліки у зоопарку та, особливо, в утриманні слонів слід якнайшвидше усунути відповідно до побажань нового керівництва зоопарком та за підтримки міської адміністрації. Конкретні плани вже були розроблені щодо організації нового просторого комплексу для слонів в іншому місці зоопарку, які хочуть втілити найближчим часом. Цим ми зобов'язані перед тваринами, у той же час помітний позитивний розвиток також має вирішальне значення для існування та прийняття зоопарку громадськістю після виникнення кількох негативних та частково порушуючи правила охорони тварин інцидентів у попередні роки, які також обговорювалися на міжнародному рівні в засобах масової інформації

«Хорас» і директор зоопарку К. Трантін насолоджуються душею.

Фото: Київський зоопарк

провів повторне дослідження документів східноукраїнського зоопарку і підтвердив прибуття Майї з Києва [17], однак немає інформації про попередню історію її життя та можливе перебування в Київському зоопарку. Тому можливо, що вона провела період між 1947 і 1953 роками не в зоопарку української столиці, а, ймовірно, в цирку або в одному з пересувних зоопарків чи звіринців, які тоді подорожували по Радянському Союзу. Таким чином, ці 6 років історії життя Майї залишаються невідомими, принаймні на даний момент.

0,1 Дюна, Празький зоопарк: у випуску 20 1993 року в щорічній публікації «Газелла» Празького зоопарку в одній зі статей Збінця Сиса про історію утримання тварин у Празькому зоопарку згадується самка слона Дюна, яка 03.10.1960 р. (у віці близько 11-12 років) після 8 років перебування в Празі була передана до Центрального Московського зоопарку. Звідти вона нібито приїхала до Київського зоопарку [18]. Але у Києві немає жодних документів на підтвердження цього припущення і перебування слона тут не зафіксоване. Таким чином, доля цього слона залишається невідомою.

Бажання всіх зацікавлених сторін полягає в тому, щоб Хорас останнім слонем-одиначком у Києві і незабаром придбав компанію – і таким чином заклав основу для формування групи слонів або сімейного об'єднання.

Як вже згадувалося, в літературі, а також у власних публікаціях зоопарку з'являються відомості про слонів, які нібито були доставлені попередніми власниками в Київський зоопарк, про існування яких в Києві, однак, немає жодних доказів. Це стосується, зокрема, двох азіатських слонів-самок із Лейпцизького та Празького зоопарків. Докладніше:

0.1 Майя, Лейпцизький зоопарк: Майя народилася 01.05.1934 року як нащадок Джекі та Бенга в Лейпцигу, де також пережила Другу світову війну. У публікаціях зоопарку Лейпцига (наприклад, в книзі до 125-річчя зоопарку 2003: «По слідах лева» Мустафи Хайкала та Йорга Джунхольда, опублікованій видавництвом ПРО ЛЕЙПЦИГ 2003) згадується про те, що Майю в якості великого тваринного транспорту і відшкодування за шкоду та жертв Другої світової війни навесні 1947 року було доставлено до Радянського Союзу і «на вимогу» транспортовано до Києва [16]. Із цього факту було зроблено висновок, що Майя приїхала до Київського зоопарку. Однак, не знайшовши жодних доказів перебування Майї у Київському зоопарку, ми попросили Лейпцизький зоопарк порівняти будь-які наявні підтвердження чи документи для цієї статті. На жаль, незважаючи на багаторазові запити, ми не отримали відповідь до підписання статті до друку. Доведено, що Майя прибула до Харківського зоопарку восени 1953 року, де вона народила слоненя у 1958 році і померла 13.09.1965 року. Керівник слонів зоопарку, Олег Грищенко, за нашим запитом

Бібліографічні джерела

- [1] Ернст, Ф. 1930: Путівник по Києву. Київ
- [2] Архів новин Google, доступний в Інтернеті
- [3] Архів фотографій Ostpreußen, www.bildarchiv-ostpreussen.de
- [4] Журнал Україна, 1946
- [5] Кирило Трантін, Київський зоопарк, особисті спогади
- [6] База даних Європейської групи «Слон», не опублікована
- [7] Шилфарт, Дж. 1993: Популяція слонів у Європі 1992. Азіатські та африканські слони. В: Європейська група «Слон» [ред.] 1993: Слони в зоопарку та цирку. Документація Частина 1: Європа. Мюнхен 1993 р., Стор. 167
- [8] Кирило Трантін, Київський зоопарк, особисті спогади
- [9] Особисті спогади
- [10] Кейс, Н. 2011: Штучне виховування слонів обох видів. В: Європейська група «Слон» [ред.]: Журнал ElefantenMagazin 18/2011. С. 44-50
- [11] База даних Європейської групи «Слон», не опублікована
- [12] Роберт Мюллер, особисті спогади
- [13] Інформація про зоопарк Гельзенкірхен
- [14] Європейська група «Слон» 1999: Розміри і рекордна вага азіатського та африканського слона. Дика природа, робочі слони, зоопарк і цирк. В: Європейська група «Слон» [ред.] 1999: Документація про слонів 1999. Св. Оттілієн 1999, стор. 31
- [15] Європейська група «Слон» 2002: 14 червня 2002 р. Київський зоопарк. Слон «Бой» смертельно ранив доглядача. В: Європейська група «Слон» [ред.]: Журнал ElefantenMagazin 02/2002. С. 5
- [16] Хайкал, М., Юнхольд, Дж. 2003: «По слідах лева». ПРО ЛЕЙПЦИГ, 2003. С. 177.
- [17] Олег Грищенко, особисті спогади
- [18] Сиса, З., 1993. В: Газелла. Празький зоопарк, 1993. С. 121 – 140.